

Kuntalaisaloite metsäalueen nimeämiseksi Hanhisalon Metsä -nimiseksi puistikoksi

Kaupunkirakennelautakunta 24.01.2024 § 9

Valmistelija Kaupungingeodeetti Matti Kivistö ja metsätalousinsinööri Ahti Räinen

Ryhmä kuntalaisia on tehnyt liitteenä olevan aloitteen.

Liite A § 9 Aloite

Aloitteessa esitetyn kaupunginvaltuuston päätöksen perusteella on 17.8.2023 allekirjoitettu kauppakirja, jolla kaupunki osti tilat Järvelänkangas 25:37, Katajisto 15:21 ja Rantimehtä 45:75.

Aloitteessa on kuvattu kyseisen alueen nykytila hyvin ja oikean suuntaisesti. Myös kuvaus tilojen mahdollisuuksista mm. aktiivisen metsänhoidon, käytettävien menetelmien, pohjaveden suojelun ja ilmastonäkökohtien sekä kaupungin metsäohjelman tavoitteiden ja periaatteiden suhteen on hyvin oikean suuntainen.

Aloitteessa kerrotaan metsien olleen ja olevan esimerkillisesti hoidettua talousmetsää. Taloudellisen ja jatkuvasti kokonaiskestävän metsätalouden suhteen kuvaus ja metsien nykytila ei välttämättä ole täysin optimaalinen. Katsomalla puuston kehitysluokkajakaumaa voidaan todeta, että taloudellisesti kestävä, pitkäjänteinen metsätalous ei ole toteutunut eli nuoret kasvatusmetsät puuttuvat lähes kokonaan.

Kestävän ilmastonäkökulman suhteen metsämaahan ja puustoon sitoutunut hiilivarasto toteutuu hyvin tällä hetkellä. Varttuvien metsien ikääntyminen ja nuorten kasvavien metsien ja taimikoiden pieni määrä kuitenkin pitemmällä ajalla rajoittaa tulevaisuuden hiilensidontaa. Tiedossa kuitenkin on, että hiilensidontakykyä tulee metsien suhteen ylläpitää vielä vuosisatoja, mikäli tavoitteena on pysäyttää ilmaston lämpeneminen. Se ei onnistu, ellei metsien kasvua saada ylläpidettyä riittävän korkealla tasolla.

Edellä mainitut näkökulmat huomioiden aloitteessa mainittujen metsien taloudellinen hoito ei ehkä ole ollutkaan niin pitkäjänteisen esimerkillistä, kuin aloitteen kuvaus antaa ymmärtää. Maisema-, kulttuuri- ja virkistysnäkökulmasta (sosiaalinen kestävyys) alue on kaunista ja siinä mielessä metsien hoito on ollut onnistunutta. Ekologisen kestävyysnäkökulmasta niillä on potentiaalia pysyä hyvinkin kestävällä kehitysuralla mm. aloitteessa kuvatuin keinoin.

Metsäalueen nimeäminen "puistikoksi", "puistometsäksi" tai "luonnon puistikoksi" ei ehkä ole termistöllisesti ja sekaannusten välttämiseksi mielekästä.

"Puistikko" termillä kuvataan yleisesti pienialaista puistoa/viherkäytävää rakennetussa ympäristössä. Esim. pientä rakennettua viher- tai leikkialuetta (esim. Ritaritalon puistikko Helsingissä) tai katuvarteen / -alueelle rakennettua käytävää/esplanadia (esim. Kirkkopuistikko ja Hovioikeudenpuistikko Vaasassa), joka yhdistää taajaman eri viheralueita. Termiä käytetään myös kuvaamaan asuinalueen yleismaisemaa, esim. "puistikkoinen lähiö".

"Puistometsä" on yksi valtakunnallisen RAMS- luokituksen kunnossapitoluokista, jota on myös Kokkolassa käytössä. RAMS- luokituksessa puistometsän hoito hyvin aktiivista 1-5 v välein toteutettavaa mm. alikasvoksen raivaamista ja alueen siistinä pitämistä. Puistometsä sisältää myös rakennettuja osia / ympäristöjä ja sijoittuu yleensä lähelle asutusta. Yleisen puistometsämäärityksen mukaan puuston tiheys on 1-2 puuta / aari, ts. 100-200 kpl/ha. Tässä mielessä aluetta ei kannata puistometsäksi nimetä, koska alue on luonnonmukaista metsää, jota ei tulla hoitamaan kunnossapitoluokituksen kuvaamalla tiheydellä tai puustomäärällä.

"Luonnon puisto" termiä ei oikeastaan edes virallisesti tunneta. "Luonnonpuisto" taas on virallinen, lailla tieteellisiin tarkoituksiin (tutkimus) perustettu alue, pääosin valtion mailla. Luonnonpuisto on yleensä yleisöltä suljettu, jossa mm. jo liikkumista rajoitetaan voimakkaasti ja suojelumääräykset ovat kansallispuistoja tiukemmat.

Aloitteessa mainituilla tiloilla on virallinen nimi ja kiinteistötunnus. Maanmittauslaitos voi korvausta vastaan yhdistää tilat ja muuttaa niiden nimet. Maanmittauslaitoksen hinnaston mukaan kolmen tilan yhdistäminen maksaa 235 euroa. Tilan nimen muuttaminen maksaa 145 euroa.

Aloitteessa kuvattu ja ilmeisesti toivottu metsän käyttö ja hoito on hyvin pitkälle sen suuntainen, mitä kaupungin metsäohjelmassa ja käytännön työssä kuvatun kaltaisella kohteella tavoitellaan. Samalla lienee kuitenkin syytä pitäytyä tilan virallisessa nimessä ja tunnuksessa ja välttää eri nimien päällekkäisyyttä samalla tunnuksella ja kohteella.

Tilojen alkuperäisen nimen muuttaminen virallisesti sen mukaan kuka ne on joskus omistanut tai on niitä hoitanut ei ole tarkoituksenmukaista. Epävirallisesti ja puhekielessä voi vapaasti käyttää mitä nimitystä tahansa, mikäli tuntee siihen tarvetta.

Esittelijä

Kaupunkirakennelautakunta päättää, että

1 aloitteessa mainittujen kiinteistöjen nimien muuttamiseksi ei ryhdytä toimenpiteisiin

2 aloite on tullut käsiteltyksi.

Käsittely

Jäsen Hjelm esitti asian palauttamista uuteen valmisteluun. Jäsenet Brandt ja Pihlajamaa kannattivat Hjelmin palautusesitystä.

Päätös

Kaupunkirakennelautakunnan yksimielisellä päätöksellä asia päätettiin palauttaa uudelleen valmisteluun.

Lautakunnan evästys uuteen valmisteluun:

Tarkoituksena ei ole muuttaa käsiteltävän tilan virallista nimeä, mutta toiveena on, että ko. alue voitaisiin epävirallisesti nimetä Hanhisalon ulkoilu- tai liikunta-alueeksi. Uuteen valmisteluun lautakunta toivoo lisäksi vuoropuhelua viranhaltijoiden ja aloitteen tekijöiden kesken.

Kaupunkirakennelautakunta 06.03.2024 § 41
648/10.02.06/2023

Valmistelija

Kaupungingeodeetti Matti Kivistö ja metsätalousinsinööri Ahti Räinen

Aloitteen pohjalta käytiin 26.2.2024 puhelinkeskustelut Pentti Hyypän ja Matti Uusi-Rauvan kanssa. Keskustelut selkiyttivät aloitteen sisältöä, tarkoitusta ja tavoitteita.

Keskustelujen pohjalta voidaan todeta, että kaupungin metsäohjelman lähtökohdat ja tavoitteet eivät ole ristiriidassa aloitteessa esiin tuotujen metsän- ja luonnonhoidon tai virkistyskäytön näkemysten kanssa.

Alue on metsänhoidon avulla aikaansaatua, maisemallisesti laadukasta hoidettua metsäympäristöä, jossa on myös luonnonhoidollisia ja monimuotoisia kohteita. Alueen tulevan hoidon tavoitteena on ylläpitää aiemman kehityksen jatkumoa.

Tilojen kiinteistörekisterissä olevia nimiä ja tilatunnuksia ei ole tarkoituksenmukaista muuttaa. Kaupungin periaatteen ja nimistöihin käytännön mukaan on erittäin poikkeuksellista virallisesti nimetä alueita paikkoja, katuja tms. yksittäiseen henkilöön liittyen.

Kolmen tilan kokonaisuutta voidaan kuitenkin puhekielessä kutsua "Hanhisalon metsäksi" tai "Hanhisalon metsäalueeksi". Alueen nimeämisessä ei tule käyttää termejä, joilla on vakiintunut tai virallinen, luonteeltaan tai ympäristöltään muunlaista aluetta tarkoittava määritelmä. Aluetta ei ole tarkoituksenmukaista nimetä myöskään virkistyskäyttö- tai ulkoilualueeksi, koska sen olosuhteet, rakenteet tai saavutettavuus eivät oleellisesti poikkea ympäröivän laajemman alueen ominaisuuksista. Myös aloitteen tarkoitus on, että jatkossakin virkistyskäyttö nojaa ensisijaisesti olemassa oleviin olosuhteisiin ja jokaisen oikeuksiin, mahdollisiin pienin parannuksiin ja esittelykohtein.

Alueen ja tarvittaessa joidenkin erityiskohteiden merkintä maastoon voidaan toteuttaa esim. info -tauluin nykyisen hiihtoladun varteen ja esim. pohjoisosan suoalueelle.

Jatkotoimenpiteenä tehdään keväällä 2024 alueelle kaupungin ja aloitteen allekirjoittajien toimesta maastokäynti.

Maastossa pohditaan metsänhoidon ja luonnonhoidon näkökulmia sekä mahdollisia erityiskohteita. Mahdollisia maastotauluja ja esim. suoalueen saavutettavuuden kehittämistä selvitetään käytettävissä olevien eri resurssien pohjalta.

Kaupunkiympäristöjohtaja

Kaupunkirakennelautakunta päättää, että

1. aloitteessa mainittujen kiinteistöjen nimien muuttamiseksi ei ryhdytä toimenpiteisiin
2. aluetta voidaan jatkossa kutsua puhekielessä ”Hanhisalon metsäksi” tai ”Hanhisalon metsäalueeksi”
3. alueelle ei perusteta erityistä virkistys- tai ulkoilualueetta, virkistyskäyttö pohjaa olemassa oleviin olosuhteisiin ja jokaisen oikeuksiin
4. maastokäynnillä 2024 tutustutaan mahdollisiin kehittämiskohteisiin
5. aloite on tullut käsiteltyä

Päätös

Kaupunkirakennelautakunta hyväksyi päätösesityksen.